

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la infrastructura națională de date spațiale

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului:

Proiectul Legii cu privire la Infrastructura națională de date spațiale (în continuare INDS) a fost elaborat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, cu suportul organizațiilor a două state membre ale Uniunii Europene, Swedesurvey, Agenția pentru activități din străinătate Lantmäteriet (Autoritatea națională de Cartografie și Cadastru a Suediei) și Administrația Geodezică de stat din Croația în cadrul proiectului Twinning cu genericul „Organizarea, eficientizarea și automatizarea proceselor de cartografiere în Republica Moldova”.

Scopul și obiectivele urmărite prin adoptarea actului legislativ:

Elaborarea proiectului legii cu privire la INDS are drept scop ajustarea legislației naționale la legislația comunitară, respectiv, la Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE).

Scopul Directivei INSPIRE este de a stabili și dezvolta cadrul legal venit să sprijine crearea Infrastructurii pentru informații spațiale europene, în scopul realizării politicilor comunitare din domeniul protecției mediului și al politicilor sau activităților cu posibil impact asupra mediului. Directiva INSPIRE a fost elaborată de Comisia Europeană pentru a îmbunătăți coordonarea între autoritățile statelor membre la nivel comunitar, a suplini lipsa standardelor aferente datelor spațiale și pentru a depăși restricțiile politice privind geo-informațiile necesare implementării politicilor comunitare din domeniul mediului. De aceea este necesar ca toate informațiile spațiale să fie gestionate printr-un singur geo-portal la nivel comunitar, în conformitate cu prevederile Directivei INSPIRE.

INDS are ca obiectiv constituirea și dezvoltarea datelor spațiale printr-un geo-portal național, astfel încât autoritățile publice și publicul larg să beneficieze de acces îmbunătățit la aceste date. Prin implementarea Directivei INSPIRE se asigură coordonarea în mod unitar a aspectelor legate de datele spațiale aflate în posesia autorităților publice, cum ar fi: aspectele tehnice cu privire la interoperabilitate, folosirea serviciilor de rețea, principiile ce guvernează accesul la datele spațiale și costul aferent. Infrastructura INDS se bazează pe infrastructurile de date spațiale create de către fiecare autoritate publică. Toate aceste infrastructuri trebuie să fie compatibile cu cea comunitară prin aplicarea normelor europene comune.

Prezentul proiect de act legislativ asigură cadrul general legal instituirii INDS în Republica Moldova, compatibilă cu cerințele Directivei INSPIRE. Prin respectarea caracterului unitar al normelor de implementare la nivelul Comunității Europene, Republica Moldova, cu statut de țară-candidat la UE, se conformează cerințelor de punere în aplicare a prevederilor Directivei INSPIRE. Suplimentar, Directivei 2007/2/CE, se regăsește în prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, anexa XI la capitolul 16, Mediul înconjurător al Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, prin care RM se angajează să își apropie progresiv legislația națională de legislația UE.

Proiectul Legii cu privire la INDS asigură cadrul adaptării, actualizării și îmbunătățirii preciziei spațiale a datelor existente, va pune la dispoziție o serie de informații care vor face mai ușoră căutarea datelor și evaluarea calității acestora, precum și a domeniilor potențiale de utilizare și vizualizare.

Crearea unei INDS este esențială pentru facilitarea serviciilor publice și sprijinul dezvoltării sectorului economic și social. În condițiile existenței unei INDS, vor putea fi combinate mai multe date spațiale cu referire la calitatea mediului cu alte date geospațiale, spre exemplu date despre densitatea populației vor putea fi combinate cu cele epidemiografice și cu

cele de calitate a aerului, pentru a se putea evalua impactul poluării aerului asupra sănătății, precum și evoluția parametrilor legați de sănătate în funcție de gradul de poluare.

INDS reprezintă o însumare de tehnologii informatice, decizii politice, standarde și resurse umane necesare promovării accesului autorităților publice, sectorului privat și publicului larg la datele spațiale.

Scop principal al unei INDS, este ca datele spațiale să fie stocate, păstrate la cel mai înalt nivel, să fie asigurată compatibilitatea lor, adică datele spațiale obținute din diferite surse să fie combinate și partajate între mai mulți utilizatori, să fie disponibile în condiții care să nu împiedice, fără motiv, utilizarea lor și să permită cu ușurință căutarea datelor spațiale disponibile, evaluarea conformității lor cu un anumit scop și aflarea condițiilor de utilizare. INDS nu prevede existența unei singure și enorme baze de date, este ca un intermediar care asigură conexiunea între bazele de date existente și descentralizate într-un mod standardizat și interoperabil, aflate în gestiunea autorităților publice. În cadrul INDS utilizatorul beneficiază de oportunitatea lucrului cu accesarea mai multor baze de date și obținerea informațiilor actualizate periodic, dar nu lucrul prin utilizarea unei singure baze, acest fapt reprezentând principala diferență între o INDS și un sistem național de date geografice.

Și pentru autoritățile publice o INDS ar elimina acele dificultăți predominante în activitate sa, în ceea ce privește disponibilitatea, calitatea, accesibilitatea și partajarea datelor spațiale pentru un număr larg de tematici și politici. Lipsa standardelor și metodologiilor unice, duce la crearea datelor spațiale necalitative și ne sistematizate (incompatibile), fapt ce nu permite utilizarea datelor în format unic.

Prezentul proiect de lege propune instrumente pentru soluționarea acestor probleme, și anume – măsuri ce vizează schimbul, partajarea, accesul și utilizarea datelor și serviciilor spațiale interoperabile pentru toate autoritățile administrației publice. Crearea INDS va asigura un acces mai ușor și mai ieftin la datele deținute de autoritățile publice, ceea ce va genera o creștere eficientă la realizarea sarcinilor publice ce le revine.

De asemenea, INDS presupune cooperare și colaborarea între autoritățile publice, prin acesta fiind redusă dublarea activității de colectare și stocare a datelor spațiale. Totodată, INDS creează condiții optime pentru cooperarea cu autoritățile publice ale altor state, în special din Uniunea Europeană, ceea ce va avea drept rezultat un schimb transfrontalier îmbunătățit de date spațiale, cu un accent special pus pe mediul înconjurător, climă, precum și securitate, transport, dezvoltare regională, turism.

Beneficiile expuse mai sus vor fi utile și pentru părțile terțe. INDS prezintă noi oportunități pentru analiză și cercetare, prin corelarea și compararea datelor spațiale din diferite zone și regiuni, precum și pentru mediul de afaceri, prin utilizarea datelor spațiale pentru luarea deciziilor în organizarea și funcționarea activității în domeniul comunicațiilor, agriculturii, turismului, precum și în planificarea teritorială (amenajarea sau utilizarea teritoriului) și în exploatarea resurselor naturale.

Prin realizarea INDS se asigură publicului un număr maxim de servicii gratuite. Prin urmare, se permite utilizarea gratuită cel puțin a serviciilor de căutare și vizualizarea, iar în anumite condiții specifice se permite și descărcarea seturilor de date spațiale. Alături de avantajele legate de simplificarea administrativă și o mai bună reglementarea, se asigură implicarea cetățenilor, punând la dispoziția acestora, informații pertinente, dându-le astfel posibilitatea de a se informa și de a lua decizii cu privire la mediul în care trăiesc, de a acționa în mod corespunzător în caz de urgență (de ex: dezastre, calamități), precum și de influența politicilor publice.

Experiența internațională:

Beneficiile recunoscute ale implementării INDS în Croația și Suedia au fost sesizate foarte rapid. În primul rând, INDS a introdus descrierea datelor prin metadata, lucru care a devenit comun pentru multe domenii: de exemplu, amenajarea spațiului sau mediul înconjurător. Până la implementarea INDS nu a existat o cultură de descriere a datelor prin metadata. Asigurarea

faptului că datele sunt stocate în instituția cea mai potrivită a fost de asemenea o abordare acceptată, de exemplu producția ortofoto este finanțată de către alte instituții, dar administrată de instituția care conform legii poartă responsabilitatea pentru păstrarea acestor date. Dublarea datelor devine tot mai mult o temă de domeniul trecutului. Crearea serviciilor este un alt aspect favorizat de INDS. La moment datele spațiale sunt ușor de găsit, indiferent de formatul lor.

Totodată, România este unul din cele 19 state membre care răspunde din punct de vedere tehnic la cerințele INSPIRE, serviciul de căutare din cadrul „NSDIgeoportal” fiind în conformitate cu specificațiile INSPIRE.

Ca beneficii în domeniul utilizării datelor spațiale se pot menționa:

- Îmbunătățirea calității informației necesară politicilor de amenajare a teritoriului și implicit a colaborării cu autoritățile locale (la nivel rural, urban);
- Creșterea interoperabilității în sistemul de informații necesar unor proiecte derulate de autoritățile publice;
- Reducerea costurilor aferente realizării datelor spațiale;
- Creșterea gradului de conștientizare a problemelor de mediu locale și globale.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului legislativ și normativ în vigoare, evidențierea elementelor noi:

Proiectul Legii cu privire la INDS reglementează seturile de date, care sunt parte a INDS, modul de asigurare a accesului și partajare a seturilor de date spațiale, serviciile de rețea necesare partajării, precum și responsabilitatea autorităților publice pentru seturile și serviciile de date spațiale și interoperabilitatea lor, conform standardelor Uniunii Europene. În anexele proiectului de lege sunt specificate seturile de date spațiale reglementate, precum și autoritățile publice responsabile de fiecare set de date.

Pentru a implementa cu succes proiectul legii și principiile de bază, autoritatea administrativă centrală desemnată în calitate de autoritate coordonatoare, prin intermediul metadatelor publicate pe „NSDIgeoportal” va asigura căutarea și vizualizarea seturilor de date spațiale. „NSDIgeoportal” va permite părților terțe publicarea propriilor metadate, de asemenea, va include și link-uri către diferite servicii de date spațiale, pe care le asigură autorităților publice, sau părților terțe.

Una din atribuțiile autorității coordonatoare este de a crea baza legislativă și normativă în domeniul INDS și, în acest context, oferind suport Guvernului în stabilirea regulilor de implementare.

Proiectul legii prevede crearea unui Consiliu INDS colegial, constituit din reprezentanți de nivel decizional delegați de autoritățile publice centrale, organele reprezentative ale autorităților publice locale și societatea civilă cointereseată

Conținutul actului normativ propus:

Proiectul legii este constituit din preambul, 6 capitole (21 articole), 4 anexe și stabilește:

- *prin capitolul I „Dispoziții generale”*: prevede obiectul și scopul legii, noțiunile folosite în proiectul de lege, reglementarea juridică, domeniul de aplicare și responsabilitatea pentru INDS.
- *prin capitolul II „Metadate”*: prevede conținutul și perioada de crearea metadatelor pentru fiecare anexă în parte. Normele de creare a metadatelor vor fi reglementate de un Regulament aprobat de Guvern.
- *prin capitolul III „Interoperabilitate, Servicii de rețea și Partajarea datelor”*:
 - prevederile privind procesul de interoperabilitate constă în armonizarea seturilor și serviciilor de date spațiale prin reglementările Regulamentului aprobat de Guvern;
 - prevederile privind procesul de partajare a seturilor de date spațiale este prin încheierea acordurilor de colaborare;

- prevederile serviciilor de rețea constă în constituirea serviciilor de căutare, vizualizare, descărcare și transformare de către fiecare autoritate publică responsabilă în parte conform Regulamentului aprobat de Guvern ce prevede procedura de creare a serviciilor de rețea;
- prevederile serviciilor de rețea este necesar 7 criterii de căutare;
- prevederile privind accesul și serviciile seturilor de date spațiale reglementează dreptul la acces și utilizare a seturilor de date spațiale și a serviciilor aferente.

- *prin capitolul IV „Atribuțiile autorităților publice și terților”*: prevede competența Guvernului, atribuțiile autorității coordonatoare și autorităților publice, precum și atribuțiile terților.

- *prin capitolul V „Consiliul Infrastructurii Naționale de Date Spațiale”*: prevede componența, structura, statutul și atribuțiile consiliului INDS care are funcție consultativă.

- *prin capitolul VI „Dispoziții finale”*: prevede procesul de finanțare a INDS, inclusiv și prevederile privind organizarea executării legii și ajustarea cadrului normativ și intrarea în vigoare a legii.

Fundamentarea economico-financiară:

Implementarea INDS este corelată cu costuri. Acest lucru se datorează în principal creării metadatelor, portalului, serviciilor de rețea și armonizării datelor, care atrag cel puțin costuri legate de personal, echipament tehnic și programe software. Pentru a avea succes, INDS are totuși nevoie de a finanța și alte activități, precum cele de dezvoltare a capacităților personale și comunicare. Funcțiile de administrare a autorității coordonatoare, inclusiv asigurarea locațiilor pentru ședințele consiliului INDS, de asemenea vor avea nevoie de finanțare.

De la început INDS va avea un impact negativ asupra bugetului, dar societatea în ansamblu va avea de câștigat de pe urma implementării. Autoritățile publice vor avea de suportat majoritatea costurilor, pe termen mediu și lung, însă, ele vor beneficia de pe urma unei administrări mai eficiente care va duce la un câștig pozitiv net. Agenții economici și publicul larg nu vor avea cheltuieli de suportat, însă vor beneficia în multe feluri, ceea ce va fi de asemenea un avantaj pentru societate.

O serie de studii europene arată că câștigul net al unei INDS depășește cu mult costurile, în special pentru autoritățile publice și agenții economici.

La situația actuală în Republica Moldova unde calitatea și coordonarea datelor spațiale lipsește și beneficiile nete ale unui sistem armonizat vor fi foarte mari.

Lucrările ce țin de partajarea datelor spațiale în formă electronică și menținerea INDS vor fi finanțate din bugetele autorităților publice responsabile pentru seturile de date spațiale, precum și alte surse legale.

Autoritatea coordonatoare în comun cu autoritățile publice va elabora tarifele pentru serviciile de rețea și le vor prezenta Guvernului spre aprobare.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor legislative și normative în vigoare, actele legislative și normative care trebuie elaborate sau modificate:

Asigurarea implementării proiectului Legii cu privire la INDS necesită modificarea și completarea legislației în vigoare din domeniile precum: geodezie, cartografie și geoinformatică, cadastrul bunurilor imobile, relații funciare și protecția solurilor, precum și elaborarea, unor acte normative prevăzute de prezenta lege.

Respectarea transparenței în procesul decizional:

Prin, Ordinul nr. 21 din 20 februarie 2015, a fost creat grupul de lucru care a elaborat proiectul legii cu privire la INDS.

La elaborarea proiectului legii au participat reprezentanți ai Centrului e-Guvernare; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Mediului; Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor; Centrul Informațional Agricol al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare; Agenția pentru Eficiența Energetică a Ministerului

Economiei; Serviciul Situații Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Agenția MOLDSILVA; Biroul Național de Statistică; Agenția Apele Moldovei; Academia de Știință a Moldovei.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008, privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii cu privire la infrastructura națională de date spațiale este plasat pe pagina oficială web, a Agenției Relații Funciare și Cadastru, www.arfc.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Director general

Anatolie GHILAȘ